

Завідувач кафедри

 /Перегуда Є.В./

30 червня 2023 р.

Розробник силябусу

 /Сердюк Н.А., Карпунцов В.В./

СИЛАБУС

Актуальні проблеми конституційного права України

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ВК20
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: бакалавр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 052 «Політологія», ОПП «Політичний менеджмент»
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: VIII
9) Контактні дані викладача: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/fkked . Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити: «Основи конституційного та адміністративного права»
12) Мета курсу: надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з основними проблемами конституційно-процесуального регулювання, а саме: а) науково-політична: закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння тенденцій політичного розвитку, передбачення його наслідків, вироблення рекомендацій для політичного керівництва та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування; б) загальноосвітня: вивчення передумов конституційного процесу та його впливу на політичні процеси та явища та державотворчі процеси; в) виховна: сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього політолога.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1	ПРН 1. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК01 СК03 СК05 ДСК1
2	ПРН 6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та	Обговорення під час занять, захист	Лекції, практичні	ІК ЗК06

	використовувати їх у професійній діяльності.	індивідуального завдання, есе	заняття	СК03 ДСК1
3	ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК01 ЗК04 СК03 СК05 ДСК1
4	ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК06 СК03 СК05 ДСК1
5	ПРН 13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК04 ЗК06 СК03 ДСК1

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- поняття, предмет, метод конституційного процесу та основні наукові підходи щодо їх визначення;
- поняття, ознаки та види конституційного процесу за законодавством України та Європейського

Союзу;

- проблеми правового режиму конституційного процесу;
- правовий статус суб'єктів конституційного процесу;
- основні наукові підходи щодо моделей конституційно-процесуальної діяльності.

вміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює конституційні правовідносини;
- робити висновки про особливості функціонування окремих видів конституційного процесу;
- аналізувати матеріали судової практики у сфері конституційного процесу;
- виявляти прогалини в правовому регулюванні конституційних процесуальних правовідносин та пропонувати шляхи їх усунення;
- пояснювати взаємодію політичних суб'єктів й оцінювати політичні процеси та явища.

розуміти:

- співвідношення загального та особливого в організації й функціонуванні публічно-правових інститутів.

14) Структура курсу:					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
20	20		контрольна робота - 1	80	залік
Сума годин:			120		
Загальна кількість кредитів ECTS			4		
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:			40 (1,33)		

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Тема 1. Верховенство права та конституціоналізм, у тому числі в умовах законодавчої невизначеності. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 2. Актуальні питання сучасного конституційного процесу в Україні. (Л – 4 год., ПЗ – 4 год.)

Тема 3. Актуальні питання інтеграції України до європейського конституційного простору. (Л – 4 год., ПЗ – 4 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОНСТИТУЦІЙНІ ФОРМИ НАРОДОВЛАДДЯ В УКРАЇНІ

Тема 4. Актуальні проблеми удосконалення виборчого процесу в Україні. (Л – 4 год., ПЗ – 4 год.)

Тема 5. Конституційні основи реформування територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КОНФЛІКТНІСТЬ В КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ.

Тема 6. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 7. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тематика контрольних робіт:

Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.

Етапи розвитку світового конституціоналізму.

Поняття конституційної реформи та її відмінність від конституційного процесу. 6. Особливості науково-теоретичних досліджень конституційної реформи.

Підготовка, прийняття та зміна Конституції України, її положень.

Історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 1990 р.) 10. Поняття, основні етапи та проблеми новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2014 рр.).

Особливості, проблеми та перспективи сучасного етапу конституційної реформи в Україні (з 2014 р. - по сучасний час).

Гарантії й проблеми реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Безпосередня демократія: поняття та форми. Види форм безпосередньої демократії та проблеми їх реалізації.

Вибори: поняття, види та законодавча регламентація в Україні. Проблеми реалізації виборчих прав в Україні. Формування депутатських об'єднань у Верховній Раді України.

Процедура створення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Проблеми законодавчого закріплення парламентської опозиції в Україні.

Розгляд електронної петиції на засіданні Верховної Ради України.

Процедура розгляду законопроектів про внесення змін до Конституції України.

Інститут лобіювання: проблеми законодавчого закріплення в Україні.

Порядок виконання рішень і висновків Конституційного Суду України.

Акти Конституційного Суду України.

Процедура проведення парламентських слухань.

Процедура контрастиснації в Україні та інших країнах.

Види парламентського контролю за діяльністю виконавчої влади.

Електронний парламент (е-парламент, е-петиції, е-звернення, е-обговорення).

Онлайн контроль за роботою Верховної Ради України та народними депутатами України.

Конституційна конфліктологія – підсистема науки конституційного права.

Конституційна конфліктологія як наука про конституційний конфлікт.

Феномен конституційного конфлікту.

Основи конституційно-конфліктної діагностики.

Інститут медіації як альтернативний спосіб вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів.

Рецепція медіації у вітчизняний політико-правовий простір з урахуванням досвіду європейських країн.

Зарубіжний досвід застосування процедури медіації у конфліктах із органом публічної адміністрації у судовий та у позасудовий спосіб.

Медіація при вирішенні політичних конфліктів.

Досвід використання медіації в міжнародних конфліктах.

Досвід використання медіації в парламентських конфліктах та в муніципальних конфліктах.

Діяльність Конституційного Суду України та медіація.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента

у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Питання підсумкового контролю:

1. Поняття і особливості конституційно-процесуальних відносин.
2. Суб'єкти і об'єкти конституційно-процесуальних відносин.
3. Предмет і функції науки конституційного процесу України.
4. Система правового регулювання процедури організації і проведення виборів в Україні.
5. Система правового регулювання діяльності Верховної Ради України.
6. Порядок підготовки і проведення чергових та позачергових сесій Верховної Ради України.
7. Особливості підготовки та проведення першої сесії Верховної Ради нового скликання.
8. Організація розгляду питань на засіданнях Верховної Ради України.
9. Порядок виступів та надання слова на пленарних засіданнях Верховної Ради України.
10. Порядок прийняття рішень Верховною Радою України.
11. Види та способи голосування у Верховній Раді України.
12. Процедура обрання і дострокового припинення повноважень Голови Верховної Ради України та його заступників.
13. Порядок складення присяги народних депутатів.
14. Система правового регулювання законодавчої процедури в Україні.
15. Законодавча ініціатива і порядок її здійснення.
16. Стадії законодавчого процесу.
17. Внесення та відкликання законопроєкту.
18. Право законодавчої ініціативи народного депутата.
19. Розгляд законопроєктів у першому читанні.
20. Розгляд законопроєктів у другому читанні.
21. Особливості розгляду законопроєкту у третьому читанні.
22. Особливості процедури повторного першого та повторного другого читань законопроєкту.
23. Процедурні наслідки застосування Президентом України право вето.
24. Опублікування і введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України.
25. Поняття спеціальних процедур у Верховній Раді України та система їх правового регулювання.
26. Процедура розгляду і затвердження Державного бюджету України.
27. Особливості розгляду законопроєкту про внесення змін до Конституції України.
28. Прийняття Верховною Радою України рішень про міжнародні договори.
29. Розгляд електронних петицій на засіданні Верховної Ради України.
30. Порядок утворення комітетів та комісій Верховної Ради України.
31. Організаційні форми і порядок діяльності комітетів та комісій Верховної Ради України.
32. Особливості порядку утворення і діяльності тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.
33. Система правового регулювання діяльності народних депутатів України.
34. Робота народного депутата на сесії Верховної Ради України.
35. Система правового регулювання утворення і діяльності Конституційного Суду України.
36. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України Президентом України.
37. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України Верховною Радою України.
38. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України З'їздом суддів України.
39. Організаційна структура Конституційного Суду України.
40. Форми звернень до Конституційного Суду України.
41. Форми конституційного провадження.
42. Права та обов'язки учасника конституційного провадження.
43. Засідання та пленарні засідання Великої палати Конституційного Суду України.
44. Види актів Конституційного Суду України.
45. Особливості провадження у справах щодо відповідності (конституційності) законів України (їх окремих положень) за конституційною скаргою.
46. Порядок виконання рішень та додержання висновків Конституційного Суду України.
47. Процедура дострокового припинення повноважень Верховної Ради України (розпуск парламенту).
48. Розгляд питань, пов'язаних з парламентським контролем за діяльністю Уряду України.

49. Організація проведення «години запитань до Уряду».
50. Процедура проведення парламентських слухань.
51. Розгляд питань про схвалення програми діяльності Кабінету Міністрів України.
52. Процедура контрастигації в Україні.
53. Система правового регулювання утворення і діяльності місцевих державних адміністрацій.
54. Правовий статус парламентської опозиції.
55. Електронний парламент та електронний уряд.
56. Система правового регулювання організації і функціонування органів місцевого самоврядування в Україні.
57. Порядок утворення і здійснення повноважень територіальних громад.
58. Порядок формування і здійснення повноважень рад як представницьких органів місцевого самоврядування.
59. Конституційна конфліктологія – підсистема науки конституційного права.
60. Конфлікт як об'єкт наукового дослідження.
61. Конфліктність у конституційному праві – прояв соціальної активності суб'єктів конституційних правовідносин.
62. Феномен конституційного конфлікту.
63. Конституційний конфлікт – політико-правова реалія.
64. Класифікація конституційних конфліктів.
65. Конституційний конфліктний процес.
66. Інститут медіації як альтернативний спосіб вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів.
67. Медіація при вирішенні політичних конфліктів.
68. Класифікація конституційних конфліктів.
69. Діяльність Конституційного Суду України та медіація.
70. Принципи медіації: добровільність, активність, нейтральність (незалежність), конфіденційність, відповідальність.
71. Концепція демократичного конституціоналізму та медіація.

16) Нормативно-правові акти

- Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
- Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.
- Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв.Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5-6. Ст.43.
- Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 р. №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
- Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
- Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>.
- Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
- Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
- Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
- Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
- Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.
- Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
- Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII (із змін.). URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
- Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
- Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-

VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. 18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>.
Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 р. №1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII .URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.
Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.
Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпичмент) : Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20>
Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16 червня 2011 р. № 3530-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3530-17>
Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>
Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493- III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508- VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (із змін.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 грудня 2019 року № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30 червня 2004 р. № 1932-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>

17) Основна література

Підручники

Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг. ред. проф.. Олійника А.Ю. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 554 с.
Бисага Ю.М., Гомонай В.В., Чечерський В.І. Конституційно-процесуальне право України: Підручник. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2011. – 360 с.
Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с. URL: https://pravoizdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4283&download_id=1336

Конституційне право. Підручник. За заг. ред. О.С. Бакумова, Т.І. Гудзь, М.І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10085/Konstytutsiine%20pravo_pidruchnyk_KhNUVS_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.

Конституційне право України : підручник. 10-е (ювілейне) видання 2: перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2020. 504 с.

Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.

Конституційний прорис в Україні та світопий досвід конституціоналізму монографія / Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Крусян А. Р. та ін.; наук, ред. Ю. С. Шемшученко, відп. ред. П. М. Пархоменко. — К.: Вид-во «Юридична думка», 2014. - 262 с.

Навчальні посібники

Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІЕН ЕЙ, 2018. 256 с.

Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська та ін.; за ред. Т. Є. Кагановської. Харків: Право, 2017. 303 с.

Конституційне право України : навч. пос. / за заг. ред. М.І. Марчука, О.С. Бакумова, Л.Д. Варунц, Т.І. Гудзь та ін. Х. : Харків нац. ун-т внутр. справ, 2017. 408 с.

Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556 с.

Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 4-те вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2017. 369 с.

Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.

Конституційний контур парламенту: посібник для народних депутатів / В. Шаповал. Київ : Друкар. дім Олега Федорова, 2019. 118с.

Конспекти, курси лекцій

Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.

Лекції з дисципліни «Конституційне право» / Л.Р. Наливайко. Дніпро, 2019. 925 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/18.2.pdf>

Методичні видання

Актуальні проблеми конституційного права України: Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для студентів бакалаврського рівня вищої освіти зі спеціальності 052 «Політологія». Уклад. В.В. Карпунцов, Н.А. Сердюк, Є.В. Перегуда, В.В. Пристайко. Київ-Тернопіль: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2023.

Конституційне право України. Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти / Терлецький Д.С., Афанасьєва М.В., Батан Ю.Д. та ін. Одеса, 2020. 242 с. URL: http://dcmaup.com.ua/assets/files/konstitucijne-pravo-ukraini-_nmp_2020.pdf

Словники, довідники

Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / Харківська правозахисна група ; упоряд. О. М. Павліченко. 2-ге вид., випр. та допов. Харків : Права людини, 2017. 472 с.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод(у питаннях і відповідях): навчально-довідковий посібник/Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; ред.: І.В.Яковюк. Харків: Право, 2019.124с.

18) Додаткова література

Актуальні проблеми сучасного конституційного права України : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, О. В. Батанов. К. : Юридична думка, 2020. 456 с.

Бисага Ю. М., Крегул Я. М., Куцин М. М., Нечипорук Г. Ю. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження: монографія. Видавничий дім "Гельветика", 2020. 262 с.

Верлос Н.В. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 29 (68) № 3 2018. С. 18-25. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/6.pdf

Єзеров А. Конституційний конфлікт як феномен та процес в Україні: Монографія. Одеса: Юридична література, 2008. 240 с.

- Калинюк С.С., Бисага Ю.М., Белов Д.М., Ярема В.І. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу : моногр. Ужгород : Гельветика, 2017. 197 с.
- Костас П. Захист внутрішньо переміщених осіб відповідно до Європейської Конвенції з прав людини та інших стандартів Ради Європи: посіб. Харків: Право, 2017. 151 с.
- Красій М. О. Об'єкти національної безпеки як об'єкт конституційного права. Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 28 лютого - 02 березня 2020 р.). м. Хмельницький, 2020. С. 125-127.
- Теорія і практика застосування конституційного права України / А.О. Селіванов. Харків : Право, 2016. 176 с.
- Чудик Н.О. Трансформація прав людини в умовах глобалізації суспільства. «Globalizacja droga ku przyszlosci» Redakcja: dr. Matgorzata Kotecka, ks.prof. Dr.hab. Jan Zimny. Stalowa Wola. 2017. P. 365–375.
- Чудик Н.О. Реформування судової влади в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2016. № 4. С. 97–100.
- Чудик Н.О. Судова реформа – вагомий крок до Європейського правосуддя. Актуальні проблеми правознавства. 2017. № 3. С. 193–196.
- Чудик Н.О. Колаборація (взаємодія) суб'єктів виборчого процесу: адміністративно-правовий аспект. Європейські перспективи. 2017. № 4. С. 154–159. 76. Чудик Н.О. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі. Актуальні проблеми правознавства. 2018. № 3. С. 34–39.
- Чудик Н.О. Реформа виборчого законодавства України в контексті європейської інтеграції. Європейські перспективи. 2018. № 4. С. 12–15.
- Чудик Н.О. Інформаційне забезпечення виборчого процесу в Україні. Наукові записки. Серія: Право. 2019. Випуск 6. С. 211–215.
- Чудик Н.О. Судовий захист учасників виборчого процесу як гарантія дотримання їх прав. Наукові записки. Серія: Право. 2019. № 7. С. 262–265. 81. Чудик Н.О., Антоник Є.М. Інститут викривачів у запобіганні та протидії корупції в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 4. С. 141–146.
- Чудик Н.О. Співвідношення державного та громадського контролю за виборчим процесом в Україні. Адміністративне право і процес. 2020. № 4 (31). С. 212–215.
- Чудик Н.О. Засади адміністративно-правового забезпечення виборчого права в Україні. Наше право. 2020. № 1. С. 229–233.
- Чудик Н.О. Протидія зловживанню адміністративними ресурсами під час виборчого процесу. Наукові записки. Серія: Право. 2020. № 8. С. 210–214.
- Шамрай В.В. Конституційне право в умовах глобалізації та міждержавної інтеграції: теоретико-методологічний аспект : моногр. 2018. 358 с.
- Angela K. Bourne. Democratic Dilemmas: Why democracies ban political parties. New York: Routledge, 2018. 280 p.
- Chemerinsky Erwin. Constitutional Law-Principles and Policies. 2015. P. 35
- Chudyk N.O. Will mediation become an effective and sought-after alternative to litigation? Promotion of social and economic values in the context of European integration. (Moldova, 10-11 desember 2019 p.) . Moldova, 2019. P. 14–17.
- Juliane Kokott and Martin Kaspar. Ensuring Constitutional Efficacy. The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law. Eds. Rosenfeld, Michel, and AndrásSajó: Oxford University Press. November 21. 2012. P. 809.
- Rotunda, Ronald D, and John E. Nowak. Principles of Constitutional Law, 2016. P. 58.

Інформаційні ресурси:

- Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua> ; <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
- Президент України – <http://www.president.gov.ua>
- Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
- Конституційний Суд України – <http://www.ccu.gov.ua>
- Верховний суд – <http://www.scourt.gov.ua>
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
- Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
- Рада Європи – <http://www.coe.int>
- Права людини – <http://www.humanrights.coe.int>
- Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int>
- Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
- Європейська соціальна хартія – <http://www.chartesociale.coe.int>
- Європейський Союз – <http://europa.eu.int/index-en.htm>

21) Електронні ресурси:

1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.
4. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. URL: <http://catalogue.nplu.org/> – Національна парламентська бібліотека України.
6. URL: <http://court.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Судова влада України
7. www.ccu.gov.ua – офіційний сайт Конституційного Суду України

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Залік
Змістові модулі				
1	2	3		
20	20	20	20	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 432 Центрального корпусу КНУБА або в межах дистанційного формату.
2. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія.
3. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою сесіями.
6. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

21) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення, призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференцій та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

22) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4401>